

NORM

NEN 0512

Leidraad voor de viering van het Sint-Nicolaasfeest

Nederlandse norm

ICS 01.120

December 2013

NEN

Normalisatie: de wereld op één lijn

Nederlandse norm

NEN 0512 (nl)

Leidraad voor de viering van het
Sint-Nicolaasfeest

Guidelines for Sint-Nicolaas celebration

Vervangt NEN 0512:2010

ICS 01.120
december 2013

Normcommissie 400 512 "Viering Hoogtijdagen"

Apart from exceptions provided by the law, nothing from this publication may be duplicated and/or published by means of photocopy, microfilm, storage in computer files or otherwise, which also applies to full or partial processing, without the written consent of the Netherlands Standardization Institute.

The Netherlands Standardization Institute shall, with the exclusion of any other beneficiary, collect payments owed by third parties for duplication and/or act in and out of law, where this authority is not transferred or falls by right to the Reproduction Rights Foundation.

Auteursrecht voorbehouden. Behoudens uitzondering door de wet gesteld mag zonder schriftelijke toestemming van het Nederlands Normalisatie-instituut niets uit deze uitgave worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van fotokopie, microfilm, opslag in computerbestanden of anderszins, hetgeen ook van toepassing is op gehele of gedeeltelijke bewerking.

Het Nederlands Normalisatie-instituut is met uitsluiting van ieder ander gerechtigd de door derden verschuldigde vergoedingen voor veeleenvoudiging te innen en/of daartoe in en buiten rechte op te treden, voor zover deze bevoegdheid niet is overgedragen c.q. rechtens toekomt aan de Stichting Reprorecht.

Although the utmost care has been taken with this publication, errors and omissions cannot be entirely excluded. The Netherlands Standardization Institute and/or the members of the committees therefore accept no liability, not even for direct or indirect damage, occurring due to or in relation with the application of publications issued by the Netherlands Standardization Institute.

Hoewel bij deze uitgave de uiterste zorg is nagestreefd, kunnen fouten en onvolledigheden niet geheel worden uitgesloten. Het Nederlands Normalisatie-instituut en/of de leden van de commissies aanvaarden derhalve geen enkele aansprakelijkheid, ook niet voor directe of indirecte schade, ontstaan door of verband houdend met toepassing van door het Nederlands Normalisatie-instituut gepubliceerde uitgaven.

Inhoud

1	Onderwerp en toepassingsgebied	5
2	Normatieve verwijzingen	5
3	Termen en definities	5
4	Officiële lezing van Het Feest	9
5	Richtlijnen Aankomst en Vertrek.....	10
5.1	Landelijke aankomst	10
5.2	Lokale aankomst	10
5.3	Algemene regelen voor de intocht	10
5.4	Vertrek van Sint-Nicolaas.....	11
6	Plaats en tijdstip van De Viering.....	11
7	Middelen van vervoer	11
7.1	Aankomst	11
7.2	Lokale verplaatsingen	11
7.3	Begroetingen	11
8	Kledingvoorschriften	12
8.1	Kledingvoorschriften Sint-Nicolaas	12
8.2	Kledingvoorschriften Pieten	14
9	Bepalingsmethoden authenticiteit Sint-Nicolaas	14
9.1	Waarborgen.....	14
9.2	Voorschriften bij de confrontatie met niet-authentieke personen in het bijzijn van kinderen tot en met 7 jaar	15
9.3	Voorschriften bij de confrontatie met niet-authentieke personen in het bijzijn van kinderen ouder dan 7 jaar en volwassenen	15
10	Richtlijnen voor De Viering	16
10.1	Het zetten van de schoen	16
10.2	Verplaatsing over daken	16
10.3	Aankondiging en aankomst van Sint-Nicolaas in de huiselijke kring	17
10.4	Binnenkomst en positionering van Sint-Nicolaas	17
10.5	Rituele handelingen	17
10.6	Gedichten	19
10.7	Surprises	20
10.8	Sinterklaasspellen	20
11	Kwaliteitsborging en Classificatie Hulppersoneel.....	20
11.1	Kwaliteitsborging	20
11.2	Optreden	21
11.3	Classificatie	21
12	Handelingsvoorschriften bij geloofwaardigheidsclamateiten.....	22
12.1	Het in ongerede raken van de baard	22
12.2	Het in ongerede raken van mijter en haardos	22
12.3	Het van het paard neerstorten	22
12.4	Herkenning van kledingstukken	22

Voorwoord

Vanuit het Ministerie van Aandacht (MvA) en het Ministerie van Traditie en Folklore (MvTF) is medio 2002 de wens geuit om een reeds eeuwen bestaande gebeurtenis op 5 december te normaliseren. Hoewel in de loop der jaren reeds veel is vastgelegd in literatuur bestond er indertijd vanuit bovengenoemde Ministeries behoefte om tot een norm te komen betreffend de viering van het Sint-Nicolaasfeest.

In december 2002 verscheen de eerste versie van NEN 0512. In december 2007 werd de norm als normontwerp gepubliceerd en in december 2010, na een uitgebreide commentaarperiode, verscheen de volgende definitieve versie.

Zowel NEN als het Ministerie van Viering (MvV) – een samenvoeging van het MvA en het MvTF – hechten grote waarde aan het goede en ordelijke verloop van de Pakjesavond. Bovendien is gebleken dat NEN 0512 zeer leeft onder de Nederlandse bevolking. Daarom is besloten om in afwijking van de gebruikelijke vijfjaarlijkse herziening van normen, al in 2013 een nieuwe versie van NEN 0512 uit te brengen waarin de tussentijds binnengekomen reacties zijn verwerkt.

Belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de vorige versie

- Onder Samenstelling van de normcommissie is een aantal nieuwe belangrijke partijen opgenomen die hebben meegewerkt aan deze herziene versie.
- Bij hoofdstuk 3 is op dringend verzoek van deskundigen uit de markt een opmerking opgenomen over extra tandenpoetsen bij het nuttigen van het daar genoemde snoepgoed en in het algemeen in de periode rond de viering van het Sint-Nicolaasfeest.
- Eveneens op dringend verzoek van de markt is de leeftijdsgrens in 8.2 en 8.3 verhoogd van 6 jaar naar 7 jaar.
- Na klachten over het uitsluiten van volwassenen bij 'het zetten van de schoen' (10.1.1) is een paragraaf toegevoegd (10.8) over Sinterklaasspellen voor volwassenen.

Samenstelling van de normcommissie

Bij uitzondering is in deze definitieve versie de samenstelling van de normcommissie opgenomen. Hiertoe is besloten teneinde kenbaar te maken dat deze normcommissie een afspiegeling is van die organisaties en belanghebbenden die, in de breedste zin, zijn betrokken bij het onderhavige thema, en de norm daarmee een zeer breed draagvlak heeft.

Deze versie is opgesteld door subcommissie 400 51201 'Sint & Piet' en aanvaard door normcommissie 400 512 'Viering Hoogtijdagen' en, uiteraard, door Sint-Nicolaas zelf.

Lid en/of bijgedragen sinds 2002

Chocoworks BV, afdeling Eerlijke chocolade
Federatie Fabrikanten Speelwaren en Roedes (FFSR)
Ministerie van Aandacht (MvA)
Ministerie van Traditie en Folklore (MvTF)
Nederlands Marsepein Genootschap (NMG)
Nederlandse Vereniging Bakkerijbedrijf (NVB)
Raad tegen de kinderschade (VVOG)
Vereniging het Onbekende Gedicht (VOG)
Vereniging Leveranciers Topkwaliteit Sinterklaas Goederen (VLTSG)
Vrijbond van Surprise Bouwers (VSB)
Vereniging Strooiwaren in de Lage Landen (VSLL)
Vereniging Stoomschip Nederland (VSN)

Lid en/of bijgedragen aan herziening 2013

DTW – Dienst Toezicht Water, Amsterdam
Federatie van begaanbare daken, Nederland
Guus Smits, Veldhoven, Sint-Nicolaas Genootschap Eker
Hendrik Jan Scheffer, Oosterbeek
Nederlandse Tandartsen Federatie (NTF)
Peter Janssen, Leidschendam
Sint Nicolaasgenootschap Nederland (SNG Nederland)
Tiemersma Consultancy – kwaliteits- en veiligheidsmanagement, Utrecht
Familie Esen, Tilburg

(blanco)

Leidraad voor de viering van het Sint-Nicolaasfeest

1 Onderwerp en toepassingsgebied

Het toepassingsgebied van deze norm betreft de viering van het Sint-Nicolaasfeest in het Koninkrijk der Nederlanden en de overzeese gebiedsdelen.

2 Normatieve verwijzingen

OPMERKING Deze norm is de enige norm die eisen geeft aangaande de viering van het Sint-Nicolaasfeest. De documenten waarnaar hieronder wordt verwezen zijn in afwijking van de verwijzingen in andere normen alleen integraal beschikbaar voor de desbetreffende ambtenaren. NEN hecht er echter aan te laten zien dat die documenten in het kader van deze norm van groot belang zijn, en strikt worden nageleefd door de desbetreffende organisaties.

De volgende documenten waarnaar is verwezen zijn onmisbaar voor de toepassing van dit document. Bij gedateerde verwijzingen is alleen de aangehaalde versie van toepassing. Bij ongedateerde verwijzingen is de laatste versie van het document (met inbegrip van wijzigings- en correctiebladen) van toepassing.

Draaiboek Dienst Watertoezicht

Algemeen beheer & Evenementenorganisatie Sinterklaasintocht

3 Termen en definities

Voor de toepassing van deze norm gelden de volgende termen en definities.

OPMERKING 1 In deze norm is voor het gemak van de gebruiker afgeweken van de eis om de termen alfabetisch te rangschikken.

OPMERKING 2 Het hieronder genoemde snoepgoed is een tandenbederver bij uitstek. Er wordt daarom door deskundigen uit de markt met klem gewezen op het feit dat extra tandenpoetsen in de periode rond de viering van het Sint-Nicolaasfeest van groot belang is teneinde een gezond gebit te waarborgen.

3.1

Sint-Nicolaas

bisschop van Myra uit de landstreek Lycië, zuidelijk van Turkije, vermoedelijk geboren in Patara, overleden op 6 december 342. Heilig verklaard en daarom onsterfelijk. Gaat al eeuwen mee. Uniek en daarom is er maar één echte Sint-Nicolaas

3.2

Sinterklaas

populaire, in de volksmond gebruikelijke aanduiding voor Sint-Nicolaas

3.3

goedheiligman

traditionele, in de volksmond gebruikte naam voor Sint-Nicolaas die ook een zekere verwachting in zich bergt over de aard van deze heilige

3.4

Sinterklaas kapoentje

volslagen dronkemansuitdrukking voor Sint-Nicolaas, zonder enig verband

OPMERKING 1 Een kapoen is een gecasteerde haan. Er zijn speculaties vanuit duistere hoeken dat Sinterklaas een zelfde noodlot had, doordat het mes bij de besnijdenis (in zijn tijd niet ongebruikelijk) uitschoot. Zijn gevoel voor kinderen zou daaruit spreken, want hij zou ze niet zelf kunnen krijgen. Het liedje Sinterklaas kapoentje is dan mogelijk afkomstig van de groeperingen uit het verleden die jaloers waren op de populariteit van onze Sint-Nicolaas. Door de eeuwen heen is het van oorsprong gemene treiterliedje verbasterd door nog naïeve kinderen. Het woord 'kapoentje' is vermoedelijk overgebleven uit het originele liedje, omdat dat zo makkelijk rijmt met 'schoentje'. Daarnaast is kapoen of kapoentje in bepaalde streektaalen de benaming voor het lieveheersbeestje.

OPMERKING 2 De definitie geldt slechts voor Nederland. In West-Vlaanderen betekent 'kapoentje' eveneens 'deugniet, rakker, of sloeber met een gouden hart', en wordt gezien als een zeer positief woord. Een man die niet een beetje 'kapoen' is geldt daar als een droogstoppel. Daarom is het in West-Vlaanderen bepaald geen heiligschennis om "Sinterklaas kapoentje" te zingen. In tegendeel, de daar geldende opvatting is dat het de oude man tot eer strekt dat hij na al die jaren nog steeds een beetje 'sloeber' is gebleven, iemand bij wie de pretlichtjes niet uit de ogen zijn verdwenen.

3.5

Sint

afkorting van Sint-Nicolaas, veelal in combinatie met 'en Piet'

3.6

Zwarte Piet

vrijwilliger die Sint-Nicolaas helpt, meestal uitbundig, grappig en/of acrobatisch gedrag vertonend in aanwezigheid van groot publiek

OPMERKING Niet te verwarren met het werkwoord Zwartepieten, een veelvoorkomend kaartspel en tevens veelvoorkomend gezelschapsspel in bepaalde delen van de maatschappij.

3.7

Pieterman

als Piet, hoeft niet noodzakelijkerwijs van mannelijke kunne te zijn, al zou het achtervoegsel zulks doen vermoeden. Moet evenwel geslachtskenmerken verhullen in ruimzittende bovenkleding teneinde verwarring, desoriëntatie en overbelasting bij kinderen te voorkomen

OPMERKING Ook wel in verband gebracht met geld. Evenwel hier niet van toepassing, daar Sint-Nicolaas geen geld uitdeelt maar goederen in natura.

3.8

staf

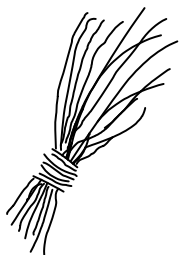
ronde dunwandige buis, goudkleurig, ten minste ter lengte van Sint-Nicolaas, met aan het einde een zwierige krul met ten minste twee rondgangen

OPMERKING Niet te verwarren met nutteloos bedrijfsonderdeel.

3.9

roede

met lint bijeengebonden bos berkentakken van maximaal 50 cm lengte

OPMERKING Wordt in incidentele gevallen gebruikt voor tuchting van personen die niet het vereiste braafheidsgehalte in acht hebben genomen. Behoort tegenwoordig niet meer tot de vaste uitrusting van Zwarte Piet.

3.10

zak

grof-juten omhulsel waarin het strooigoed en de geschenken worden aangeleverd

OPMERKING In vroeger jaren werd ermee gedreigd dat dit attribuut in lege staat zou dienen als vervoermiddel om diegenen die gedurende het jaar niet braaf waren geweest mee te nemen naar Spanje. Vanwege té grote animo voor deze gratis reis, waardoor tevens het tegengestelde werd bereikt van wat ermee werd beoogd, wordt deze dreiging vrijwel niet meer gebruikt.

3.11

Grote Boek

met rood fluweel bekleed boek, beslist geen voormalig telefoonboek, op de voorzijde voorzien van een goudkleurig brokaten bisschoppelijk kruis, waarin Sint-Nicolaas alles wat hem in het voorliggende jaar ter ore is gekomen of hij zelf heeft waargenomen vastlegt en wat hij gebruikt als geheugensteun bij het toespreken van de kinderen

3.12

geschenk

hetgeen door Sint-Nicolaas wordt gegeven

3.13

pakje

geschenk in (veelal kleurige) verpakking

3.14

surprise

- 1) pakje met suggestie;
- 2) presentje in vermomming, veelal met opvoedkundige of gedragscorrigerende functie

3.15

schimmel

paard van Sint-Nicolaas met wit-beschimmeld uiterlijk, genaamd Amerigo

OPMERKING Niet te verwarren met schimmel op te vroeg ingekocht(e) banketletter, suikergoed of marsepein.

3.16

schoorsteen

rookgasafvoer van verwarmingsbron, in open verbinding met het dak en veelal voorzien van dikke roetlaag, waardoor Zwarte Piet geacht wordt de woning te betreden voor het afleveren van geschenken in de schoen en daarna geacht wordt de woning weer te verlaten

OPMERKING 1 Volgens oud-Germaans volksgeloof is de schoorsteen ook de verbinding tussen mensen en de 'bovenwereld' waar geesten en goden wonen; de schoorsteen dient om de toekomst te zien en afdaling van goede en kwade geesten mogelijk te maken. Volgens de huidige inzichten in elk geval luisterpost voor Sint-Nicolaas; vandaar dat Sint-Nicolaas alles weet.

OPMERKING 2 Door de roetlaag is het nodig het pak van Zwarte Piet voor ieder publiek optreden te reinigen.

OPMERKING 3 Volgens volksoverleveringen kan de roetlaag oorzaak zijn van de donkere tint van Zwarte Piet.

3.17

Spanje

land waar Sint-Nicolaas nooit is geweest

OPMERKING 1 Mogelijk wordt Sint-Nicolaas verbonden met Spanje omdat het gedeelte van Italië waarin Bari ligt enige tijd bij het Spaanse rijk behoorde. Een andere mogelijkheid is dat Spanje werd gebruikt om 'ver weg' aan te duiden.

OPMERKING 2 Ook al komt Sint-Nicolaas dus niet uit Spanje, om verwarring te voorkomen doen alle volwassenen wel alsof Sint-Nicolaas in Spanje woont.

3.18

taaitaai

peperkoek met samenstelling van zodanige aard dat er een moeizaam buigzaam geheel ontstaat

OPMERKING Taaitaai is zeer in trek bij kinderen in de tandenwisselbare leeftijd.

3.19

suikergoed en marsepein

lekkernijen die de Sint meebrengt, vervaardigd van suiker en amandelen

3.20

borstplaat

snoepgoed vervaardigd van melk of room, suiker en aroma als vanille of cacao

3.21

kruidnoten

lekkernij van deeg met name bestaande uit tarwebloem en veel speculaaskruiden

OPMERKING Er duiken steeds meer varianten op de originele kruidnoot op, zoals die omhuld met pure, melk- of witte chocolade. Ook zijn kruidnoten met smaken als karamel en truffel verkrijgbaar.

3.22

chocoladeletter

lekkernij die de Sint meebrengt, in de vorm van een letter van het alfabet, vervaardigd van melk- dan wel pure chocolade en al dan niet voorzien van hazelnoten

OPMERKING 1 De letter behoort te zijn vervaardigd van eerlijke chocolade.

OPMERKING 2 Bij voorkeur de eerste letter van de voornaam van de ontvanger.

OPMERKING 3 Achtergrond: eetbare deegletters werden gebruikt op kloosterscholen in de Middeleeuwen om kinderen te leren schrijven. Zodra ze een letter goed konden schrijven, mochten ze als beloning de bijbehorende brood- of banketletter opeten. Een andere verklaring kan zijn dat in de 19e eeuw mensen Sinterklaasgeschenken bedekten met een laken. Hierop legden ze de eerste letter van de naam van het kind waarvoor de geschenken waren bedoeld. Chocoladeletters werden in de 19e eeuw geïntroduceerd. Germaanse kinderen kregen een runenteken cadeau bij hun geboorte, een initiaal voor geluk. Ook deze traditie is mogelijk de voorloper van de chocoladeletter.

3.23

pepernoten

meerhoekig banket, vervaardigd van koekdeeg, verrijkt met kruiden

OPMERKING Een alerte houding ten opzichte van de versheid van pepernoten is gewenst. Oude pepernoten kunnen gebruikt als strooigoed grote schade aan kinderen toebrengen.

3.24

banket

aanduiding voor gebak met spijs, veelal in combinatie met 'letter van' of '-staaf'

OPMERKING Niet te verwarren met uitgebreid eetfestijn.

3.25

kikkers en muizen

snoepgoed in de vorm van een kikker of muis. Bestaat uit fondant met een omhulsel van chocolade, gewikkeld in een dunne, bedrukte folie van zilverpapier

OPMERKING 1 De herkomst van dit gebruik is niet bekend, maar het is traceerbaar tot 1951 en is vermoedelijk nog iets ouder. Waarom de kikkers vaak worden voorzien van een op het zilverfolie gedrukt badpakje is onbekend.

OPMERKING 2 Traditie uit de tijd dat suiker werd gewonnen uit suikerriet en een exclusief product voor bijzondere gelegenheden was.

3.26

schuimpjes

luchtige, zoete lekkernij, gemaakt van suiker en een bindmiddel zoals eiwit of gelatine. Schuimpjes worden vaak in bijzondere vormpjes gegoten: bijvoorbeeld een Sinterklaas of een cadeautje

OPMERKING Niet te verwarren met de schuimpjes die beschikbaar zijn rondom Pasen. Deze hebben de vorm van een ei of paashaas en zijn verboden in het stroigoed rondom de Sinterklaasviering.

3.27

stroigoed

samenstelling van pepernoten, kruidnoten, schuimpjes, taaitaai en diverse soorten suikergoed

4 Officiële lezing van Het Feest

Nicolaas van Myra leefde in de derde en vierde eeuw in de landsteek Lycië, in het zuiden van het huidige Turkije, dat toen deel uitmaakte van het Romeinse Rijk.

Omstreeks 292 overleed de bisschop van Myra waarna de bisschoppen bijeen kwamen en hun gebeden uitzonden om een keuze te kunnen maken voor een opvolger. In de nacht klonk er een stem, die verklaarde dat degene die die morgen als eerste de kerk zou binnenwandelen de nieuwe bisschop zou worden. De volgende dag betrad Nicolaas als eerste de kerk en werd derhalve de nieuwe bisschop, welk ambt hij 50 jaar zou uitoefenen.

Wij vieren het feest van Sint-Nicolaas op avond voor de sterfdag van Nicolaas van Myra. Hij overleed waarschijnlijk op 6 december 342. Bij heiligen wordt altijd de sterfdag gevierd omdat dit de dag is van hun wedergeboorte.

Aanvankelijk werd Nicolaas in Myra begraven, waardoor de stad een belangrijk bedevaartsoord werd, hetgeen zorgde voor een bloeiende economie. In 1071 versloegen de Turken de Byzantijnen bij Mantzikert. Ca. 10 jaar later kwam het gehele gebied in handen van de Turken.

Rond deze periode was heiligenverering een belangrijke bron van inkomsten. Er ontstond een ware run op de stoffelijke resten van heiligen en ook voor Nicolaas was veel belangstelling. Begin 1087 voeren drie schepen uit het Italiaanse Bari uit met als doel het ontvoeren en overbrengen van het stoffelijk overschot van Nicolaas naar Italië. Na een succesvolle missie op 8 en 9 mei 1087 werd Nicolaas bijgezet in de speciaal daarvoor gebouwde Nicolaaskerk. Sint-Nicolaas is derhalve nooit in het huidige Spanje geweest.

5 Richtlijnen Aankomst en Vertrek

5.1 Landelijke aankomst

Sint-Nicolaas komt in november aan in Nederland, op de eerste zaterdag na Sint-Maarten (11 november). Hij wordt ingehaald door een groot publiek en de lokale en landelijke media. Sint-Nicolaas komt aan in een, jaarlijks wisselende, havenstad van Nederland, dan wel in een stad die of dorp dat is gelegen aan een bevaarbare rivier met een voldoende diepgang voor de stoomboot van Sint-Nicolaas. Sint-Nicolaas komt gewoonlijk aan per stoomboot. In uitzonderingsgevallen komt Sint-Nicolaas aan per schip met een andere vorm van energieopwekking, doch vorm en uiterlijk van het schip moeten in overeenstemming zijn met het oorspronkelijke ontwerp van het stoomschip. Eenmaal aan land maakt Sint een rijtoer door de desbetreffende gemeente op een wit paard, hierna te noemen schimmel.

Let op: kinderen die om welke reden dan ook niet op de hoogte zijn van de traditie van de Sint-Nicolaasviering moeten, teneinde trauma's te voorkomen, ruim vóór de landelijke aankomst hiervan op de hoogte worden gebracht. Om aan de veilige kant te blijven wordt aangeraden om in afwijking van het gestelde in 9.2 en 9.3 hierbij de leeftijd te stellen op kinderen tot en met 10 jaar.

5.2 Lokale aankomst

Gelijktijdige lokale aankomst van Sint-Nicolaas met de landelijke intocht is niet toegestaan. Tevens moet bij de lokale aankomst rekening worden gehouden met slimme kinderzieltjes die de wijze en snelheid waarmee Sint-Nicolaas zich verplaatst kunnen volgen. Bij voorkeur moet een tijdspanne tussen intocht en lokale aankomst worden gekozen die ten minste gelijk is aan de tijd die nodig is voor de verplaatsing per auto over de weg. Wordt gekozen voor een lokale aankomst per helikopter of ander snel vervoermiddel dan kan deze aldus vastgestelde tijd met 50 % worden gereduceerd. Tevens moeten grote verschillen in de wijze van aankleding en handelen van Sint-Nicolaas alsmede van zijn gevolg worden vermeden. Bij voorkeur wordt gekozen voor een tijdstip dat minimaal een dag en maximaal een week gelegen is na de landelijke intocht van Sint-Nicolaas.

5.3 Algemene regelen voor de intocht

5.3.1 Algemeen

Zowel bij de landelijke aankomst als bij de lokale wordt Sint-Nicolaas welkom geheten door de plaatselijke burgemeester. De burgemeester draagt zijn ambtsketen, teneinde het officiële karakter van de ontvangst van Sint-Nicolaas te bekrachtigen. Bij voorkeur is de burgemeester vergezeld van een of meer wethouders die zich bezighouden met cultuur en welzijn. Tenslotte is Sint-Nicolaas ook niet alleen gekomen.

Het heffen van enige entree teneinde de aankomst van Sint-Nicolaas mee te kunnen maken is verboden.

5.3.2 Veiligheid

Een groot kinderfeest op en bij het water betekent dat veiligheid een extra punt van aandacht is. De Sint-organisatie ziet samen met de politie en de gemeente toe op de veiligheid. Diverse Reddingsbrigades, Waternetdiensten, Waterpolitie, Duikteam Brandweer enz. assisteren Sint-Nicolaas op het water.

OPMERKING Een speciale vermelding waard zijn de vrijwilligers die meewerken aan een goed verloop van de intocht.

In veel gemeenten wordt een *Evenementendraaiboek Sinterklaasoptocht* opgesteld. Om de veiligheid van publiek, medewerkers, omstanders en publieke eigendommen te waarborgen kunnen verschillende plannen van belang zijn, bijvoorbeeld een veiligheidsplan, mobiliteitsplan, communicatieplan en milieuplan. Het spreekt voor zich dat dergelijk plannen alleen worden verspreid aan die personen, die voor de uitvoering van hun taken gedurende de intocht deze informatie nodig hebben of vanuit hun overheidsbevoegdheid de plannen moeten beoordelen op naleven van de vergunningsvoorschriften.

5.4 Vertrek van Sint-Nicolaas

Op 6 december vertrekt Sint-Nicolaas om per stoomboot terug te keren naar Spanje, al dan niet met medeneming van hen die, naar het oordeel van Sint-Nicolaas, voor vervoer per zak naar Spanje in aanmerking komen.

OPMERKING 1 Sint-Nicolaas heeft geen enkele boodschap aan hen die zich vrijwillig opgeven voor vervoer per zak wegens het welkome warmere klimaat in Spanje. Verstekelingen die zich op 6 december aan boord van de stoomboot bevinden zullen door de Inspectie-Piet met reddingsboei overboord worden gezet.

OPMERKING 2 Zie echter de opmerking bij 3.10.

Na 6 december mag niets er meer op wijzen dat Sint-Nicolaas nog in het land is. Kostuums moeten direct zélf worden gewassen (dus niet naar de stomerij) en buiten het zicht van kinderen te drogen worden gehangen. Staf en roede worden in de open haard gelegd, mits er geen vervuilende stoffen in zijn verwerkt; indien dit wel het geval is moeten ze goed verpakt worden aangeboden als chemisch afval.

6 Plaats en tijdstip van De Viering

Tussen het tijdstip van de landelijke aankomst en 5 december bestaat de mogelijkheid voor het een of meermalen 'Zetten van de schoen' als omschreven in 10.1. De frequentie hiervan wordt bepaald door de meerderjarige personen in het gezin. Minderjarige kinderen hebben hierin geen inspraak.

Viering van Sint-Nicolaas vindt bij voorkeur plaats in huiselijke kring. Als tijdstip geldt de avond van 5 december vanaf 18.00 uur, hierna aan te duiden als 'Pakjesavond' of 'Heerlijk Avondje'. Indien het door omstandigheden noodzakelijk is dat, bijvoorbeeld in verband met co-ouderschap, twee of meermalen Pakjesavond wordt gevierd, kan dit plaatsvinden maximaal drie dagen vóór 5 december dan wel maximaal drie dagen erna.

Op ieder ander tijdstip kan van Sint-Nicolaas niet worden verwacht de logistiek van zijn organisatie zo aan te passen dat een Heerlijk Avondje kan worden gegarandeerd. Zie ook hoofdstuk 10.

OPMERKING In het geval van viering na Pakjesavond behoort er rekening mee te worden gehouden dat persoonlijk bezoek van Sint-Nicolaas niet meer kan plaatsvinden, daar de pakjesboot met Sint-Nicolaas stipt op 6 december weer naar Spanje vertrekt.

7 Middelen van vervoer

7.1 Aankomst

Sint-Nicolaas komt officieel het Koninkrijk binnen per stoomboot rechtstreeks uit Spanje. Voor de overzeese gebiedsdelen is tevens een aankomst per vliegtuig toegelaten.

7.2 Lokale verplaatsingen

Voor officiële verplaatsingen maakt Sint-Nicolaas gebruik van een, bij voorkeur wit, paard type schimmel. Het gebruik van pony's is niet toegelaten, daar dit afbreuk doet aan het waardig optreden van Sint-Nicolaas.

Lokale verplaatsingen kunnen geschieden met andere mogelijkheden van vervoer, mits het waardig karakter en het nodige respect ten opzicht van Sint-Nicolaas geen geweld worden aangedaan. Over deze aspecten beslist de door Sint-Nicolaas aangestelde Vervoers-Piet.

7.3 Begroetingen

Sint-Nicolaas zal gedurende zijn verplaatsingen in de buitenlucht met een armgebaar, zoals tevens gebruikelijk te Koninklijken Huize, het toegestroomde publiek toewuiven.

Sint-Nicolaas zal, bij optreden in de publieke ruimte, tevens op waardige wijze voldoende aandacht besteden aan toegestroomde kinderen, ook al behoren deze op dat moment niet tot de te bezoeken doelgroep.

8 Kledingvoorschriften

8.1 Kledingvoorschriften Sint-Nicolaas

8.1.1 Algemeen

Sint-Nicolaas draagt te allen tijde de hieronder genormaliseerde kleding. Afwijking in uitvoering of kleur is verboden, tenzij uitdrukkelijk als toegelaten genoemd in de navolgende paragrafen. Sint-Nicolaas verschijnt uitsluitend in vol ornaat. Het verschijnen in het openbaar in gedeeltelijk ornaat is niet toegelaten. Uitsluitend wit, donkerrood, purper en goud vormen de kleuren van de Sint-Nicolaaskleding.

8.1.2 Onderkleding

8.1.2.1 Toga

Sint-Nicolaas draagt een purperen toga onder zijn tabberd.

OPMERKING Priesters dragen een zwarte toga, kardinalen een rode en de paus een witte. Dit onderkleed stamt uit de tijd van de Romeinen.

8.1.2.2 Tabberd

Sint-Nicolaas draagt over de toga een witte onderjurk van katoen of zijde, welke max. 100 mm boven de enkel eindigt. Deze jurk wordt hierna aangeduid als tabberd. De tabberd is afgezet met kanten decoraties.

8.1.3 Bovenkleding

8.1.3.1 Mantel

Sint-Nicolaas draagt een wijde mantel van donkerrood fluweel, afgezet met goudkleurig brokaat. De wijze van decoratie kan verschillen. De bovenzijde van de mantel wordt met een goudkleurige ketting voorzien van een goudkleurige gesp bijgehouden. De mantel moet te allen tijde getuigen van de grote waardigheid van Sint-Nicolaas en mag derhalve nimmer te zijn herleiden tot bijvoorbeeld een gordijn als gebruikt bij de toegangsdeur in sommige café's.

8.1.3.2 Mijter

Sint-Nicolaas draagt te allen tijde zijn bisschoppelijke mijter, welke van hetzelfde materiaal en dezelfde kleurstelling is als de in 8.1.3.1 genoemde mantel. Op de mijter is in het midden, ten minste aan de voorzijde maar soms ook aan de achterzijde, een goudkleurig kruis als versiering aangebracht. Op de voorzijde is het kruis versierd met robijnen. Uitsluitend wanneer de deurhoogte onvoldoende is voor een waardige binnenkomst en een waardig vertrek van Sint-Nicolaas kan de mijter worden afgezet. Deze mijter wordt dan aangereikt aan Zwarte Piet, welke de mijter in bewaring neemt en deze na het passeren van de deur weer aanreikt aan Sint-Nicolaas.

8.1.3.3 Schoenen

Sint draagt nette zwarte schoenen. Deze schoenen moeten uitsluitend door Sint-Nicolaas worden gedragen tijdens publieke optredens. Daarbuiten mogen deze schoenen niet worden gedragen.

8.1.4 Overig

8.1.4.1 Bisschopskruis

Om de nek van Sint-Nicolaas hangt de bisschoppelijke ketting, welke is voorzien van een kruis, symbool van de gekruisigde Christus, welke de bisschop vertegenwoordigt. Het kruis is bij voorkeur voorzien van een inleg van robijnen. Het gebruik van eventuele imitatie in verband met de persoonlijke veiligheid van Sint-Nicolaas is toegelaten.

8.1.4.2 Handschoenen

Sint-Nicolaas draagt te allen tijde witte handschoenen van katoen of zijde met een lengte zodanig dat, in combinatie met de mantel en tabberd, geen blote huid zichtbaar is.

8.1.4.3 Ring

Sint-Nicolaas draagt de bisschoppelijke ring, die is voorzien van een robijn, over de linkerhandschoen. Dit maakt Sint-Nicolaas tot bisschop.

8.1.4.4 Gezichtshaar

Sint-Nicolaas heeft een baard, wit of roomwit van kleur, die het aangezicht bedekt en een lengte heeft tussen 350 mm en 500 mm, te meten vanaf de bovenlip. Deze baard is voldoende permanent aan Sint-Nicolaas verbonden. Eventuele elastieken en andere hulpmiddelen om deze permanentie te garanderen moeten ruimschoots voor 5 december aan een breuk- en duurzaamheidsproef worden onderworpen. De baard moet vooraf netjes zijn gekamd en moet bij voorkeur van echt haar zijn vervaardigd. Een baard van ander materiaal is toegelaten mits Sint-Nicolaas hiermee een waardig uiterlijk behoudt. Te allen tijde moet worden vermeden dat Sint-Nicolaas eruitziet of hij zojuist uit diepe slaap is gewekt dan wel recent met zijn vingers in een wandcontactdoos heeft gezeten.

OPMERKING De snor en wenkbrauwen van Sint-Nicolaas behoren een identieke kleur te hebben als de baard.

8.1.4.5 Hoofdhaar

Sint-Nicolaas heeft golvend hoofdhaar voorzien van krullen, de zogeheten lokken, in dezelfde kleur en van hetzelfde materiaal als de in 8.1.4.4 genoemde baard.

8.1.4.6 Staf

Sint-Nicolaas leunt op zijn staf, welke van goudkleurige buis is samengesteld met aan de bovenzijde een dubbele krul. Indien Sint zich verplaatst doet hij dit uitsluitend met in zijn hand, links of rechts naar keuze, de staf. Met de andere hand zal Sint-Nicolaas een wuivend gebaar maken volgens 7.3.

OPMERKING Het is niet toegelaten de staf te gebruiken als slag- of steekwapen bij de toetsing van authenticiteit.

8.1.4.7 Bril

Aangezien Sint-Nicolaas oud is en het lezen hem mogelijk moeilijk valt is een bril met een bescheiden karakter, zoals een bril met een dun metalen frame, toegelaten. Brillen van het type 'Dame Edna' zijn niet toegelaten.

8.2 Kledingvoorschriften Pieten

8.2.1 Algemeen – Kleurstelling

Zwarte Pieten zijn geschminkt in diepzwart, bruin of een andere kleur of kleuren. Elke Piet moet zorgvuldig zijn gekleed en alle zichtbare huid moet volledig zijn geschminkt.

8.2.2 Kostuum

Elke Zwarte Piet beschikt over een kleurig pak, bij voorkeur voor iedere Piet in het gevolg van Sint-Nicolaas van verschillende basiskleur. Het kostuum van Zwarte Piet moet volledige bewegingsvrijheid garanderen en heeft een pofmodel kniebroek met daaronder een zwarte maillot. Het kostuum is bij voorkeur gemaakt van fluweel en afgezet met decoraties van goudkleurig brokaat. Bij het kostuum behoort een baret in dezelfde kleuren als het kostuum, afgezet met brokaat en bij voorkeur voorzien van een kleurige veer. In verband met het dierenwelzijn is het gebruik van echte veren nadrukkelijk niet toegelaten. Voorts draagt Zwarte Piet zwarte handschoenen.

9 Bepalingsmethoden authenticiteit Sint-Nicolaas

9.1 Waarborgen

Aangezien er maar één Sint-Nicolaas is moeten er waarborgen zijn teneinde vast te stellen dat we niet met imitaties worden opgescheept. Daartoe dient de onderstaande toetsingsmethode op niet-authenticiteit:

- a) Sint-Nicolaas is niet conform de voorschriften gekleed;
- b) Sint-Nicolaas beschikt niet over de zo belangrijke waardigheid;
- c) Sint-Nicolaas heeft gedronken en spreekt met dubbele tong;
- d) Sint-Nicolaas neemt niet de nodige voorzichtigheid in acht na zijn vertrek om in de anonimiteit op te gaan;
- e) Sint-Nicolaas draagt te herkenbare schoenen;
- f) Sint-Nicolaas bezweert zonder aanleiding zelf de enige echte te zijn;
- g) Sint-Nicolaas is onvoldoende bekend met de teksten van de Sint-Nicolaasliederen.

9.2 Voorschriften bij de confrontatie met niet-authentieke personen in het bijzijn van kinderen tot en met 7 jaar

Indien confrontatie optreedt met niet-authentieke personen moet Sint-Nicolaas er te allen tijde voor zorgdragen de nodige waardigheid te behouden. Indien aan een groot aantal punten volgens 9.1 is voldaan is een korte verwijzing naar de eigen authenticiteit voldoende om de critici te overtuigen en moet zo min mogelijk aandacht worden geschonken aan de bedrieger. Afhankelijk van de mate van deplorabele staat van de niet-authentieke Sint-Nicolaas kan nog worden overwogen deze aan te duiden als een HulpSinterklaas. De nodige voorzichtigheid hierbij is geboden. Indien nodig kan een toets met betrekking tot de kennis van de eisen uit deze norm uitkomst bieden.

9.3 Voorschriften bij de confrontatie met niet-authentieke personen in het bijzijn van kinderen ouder dan 7 jaar en volwassenen

Sint-Nicolaas zal in dit geval moeten bewijzen dat hij de enige echte is en een bedrieger noodzakelijkerwijze moeten ontmaskeren. Daarbij is alles geoorloofd, mits uitsluitend gebruik wordt gemaakt van de bij de uitrusting van Sint-Nicolaas behorende attributen, de staf uitgezonderd (zie 8.1.4.6). Zo is het gebruik van de roe toegelaten om als slagwapen te functioneren. Aangereikte voorwerpen mogen niet worden gebruikt.

Aangezien de echte Sint-Nicolaas als heilige wordt geholpen door hogere machten is het niet nodig assistentie in te roepen van Zwarte Pieten. Sint-Nicolaas moet zelf en uitsluitend zelf een eventuele bedrieger te ontmaskeren. Indien er schade ontstaat aan het kostuum van Sint-Nicolaas moet zijn kleding worden hersteld en moeten zijn baard en haren op orde worden gebracht alvorens hij zijn publieke optreden hervat.

10 Richtlijnen voor De Viering

10.1 Het zetten van de schoen

10.1.1 Algemeen

Tussen het tijdstip van de landelijke aankomst en 5 december bestaat de mogelijkheid eenmaal of meermalen 'de schoen te zetten' met als oogmerk voor het tijdstip van de viering bij gunstig voorafgaand gedrag alvast een (veelal) klein geschenk van Sint-Nicolaas te ontvangen. Uitsluitend minderjarige kinderen komen in aanmerking voor deze traditie.

10.1.2 Plaats en positie van de schoen

Voor de plaats en positie van de schoen gelden de volgende richtlijnen.

- Een schoen behoort te worden geplaatst bij een open haard met rookkanaal, gedurende de avonduren. Bij het ontbreken van een rookkanaal kan de schoen bij een buitendeuropening worden geplaatst.
- Het bij een verwarmingsradiator plaatsen van een schoen wordt als volslagen zinloos en onverklaarbaar beschouwd en wordt derhalve afgeraden.
- Het verdient aanbeveling plaatsen met vloerverwarming te mijden teneinde vergaan van een eetbaar geschenk te beperken en zo grote teleurstelling te voorkomen.

10.1.3 Model en uitvoering van de schoen

Voor model en uitvoering van de te zetten schoen gelden de volgende richtlijnen.

- Een grote schoen zetten uit hebberigheid werkt averechts. Sint-Nicolaas herkent dit gedrag onmiddellijk en handelt tegenovergesteld.
- Ter zake van de schoen maakt het niet uit of het een rechter- of een linkerschoen betreft. Sint-Nicolaas is noch links- noch rechtsgeoriënteerd. Pieten zijn voorts niet links- of rechtshandig maar gewoon handig.
- Het gebruik van laarzen is toegelaten mits de schachthoogte kleiner is dan 200 mm, omdat dit anders het werk van de Zwarte Pieten bemoeilijkt en bovendien de suggestie in zich bergt van het eerste punt van deze opsomming.

10.1.4 Handelingen

Het zetten van de schoen behoort plaats te vinden tussen 18.00 uur en 21.00 uur. Brave kinderen worden geacht vanaf dit laatste tijdstip in bed te liggen. Bij het zetten van de schoen worden door de schoenzetter persoonlijk ten minste twee Sint-Nicolaasliederen vocaal ten gehore gebracht.

Gegeven de onvoorstelbare en wonderbaarlijke inspanningen die van het paard van Sint-Nicolaas gedurende die nachten worden verwacht en teneinde Sint-Nicolaas gunstig te stemmen kan worden overwogen de schoen te voorzien van enige eet- en/of drinkwaren voor Amerigo. Daarbij behoren uitsluitend voor een paard passende eetwaren in de schoen te worden geplaatst, bijvoorbeeld hooi en winterpeen.

OPMERKING Water voor Amerigo wordt bij voorkeur niet in, maar naast de schoen geplaatst.

10.2 Verplaatsing over daken

Sint-Nicolaas en Zwarte Piet verplaatsen zich gedurende de periode voorafgaand aan Pakjesavond per schimmel van middernacht tot zonsopgang over de daken teneinde indien mogelijk via de schoorsteen de woning te betreden dan wel te luisteren naar hetgeen zich daar afspeelt ter optekening in het Grote Boek.

Sint-Nicolaas en zijn paard worden door heilige machten geholpen op het dak te komen. Zo verplaatsen zij zich van gebouw naar gebouw en indien nodig door de lucht. Ze blijven in volslagen evenwicht op het dak, ongeacht de vorm of bekleding van het dak.

Pieten worden geacht van nature dan wel door training voldoende lenig en acrobatisch te zijn om Sint-Nicolaas bij zijn nachtelijke tocht te volgen. Bij voorkeur vinden de nachtelijke tochten plaats wanneer de maan door de bomen schijnt, teneinde voldoende zicht te waarborgen.

OPMERKING De onlangs opgerichte normcommissie 'Begroeide Daken' die als doel heeft een norm te ontwikkelen voor prestatie-eisen, functionele eisen en toetsingsmethoden van bouwwerkbegroeiing merkt op dat het noodzakelijk is eventueel op het dak groeiende wortelen af te dekken. Vertraging doordat Amerigo de wortelen opmerkt wordt gezien als ernstige verstoring van de planning van Sint-Nicolaas.

10.3 Aankondiging en aankomst van Sint-Nicolaas in de huiselijke kring

Sint-Nicolaas maakt bij een persoonlijk bezoek zijn entree door de voordeur. Hij kondigt zijn komst aan door zijn Zwarte Pieten vooruitlopend op zijn bezoek op de buitendeur te laten bonzen, dan wel met een gehandschoende hand de aanwezigen te laten bekogelen met stroigoed zonder zelf zichtbaar te zijn. Voorafgaand aan het betreden van het pand aanbellen is niet toegelaten, aangezien de aanwezigen reeds in verwachting zijn van de komst van Sint-Nicolaas.

10.4 Binnenkomst en positionering van Sint-Nicolaas

Sint-Nicolaas moet bij binnenkomst worden toegesproken door een daartoe aangewezen gastheer of gastvrouw uit het gezelschap, waarbij tot uitdrukking moet komen dat men zich vereerd voelt met dit persoonlijke bezoek. Eventueel kan worden gerefereerd aan eerdere bezoeken in voorgaande jaren, mits hiermee geen traumatische ervaringen van kinderen worden opgeroepen.

Vervolgens moet de gastheer Sint-Nicolaas een prominente plaats aanbieden in het gezelschap. Sint-Nicolaas neemt uitsluitend plaats in stoelen met een zithoogte groter dan of gelijk aan 450 mm, voldoende robuust van constructie. Het aanbieden aan Sint-Nicolaas van een zogeheten 'makkelijke stoel' is niet toegelaten. Evenmin is toegelaten dat Sint-Nicolaas plaatsneemt op een meerzitsbank. Een zogeheten 'love seat' is toegelaten, mits zich hierin op dat moment geen andere personen bevinden.

10.5 Rituele handelingen

10.5.1 Stroigoed

Strooien moet plaatsvinden bij binnenkomst van Sint-Nicolaas, in ruime mate, halverwege het bezoek en bij vertrek. Samenstelling van het stroigoed moet plaatsvinden in een verhouding van 40 % pepernoten, 20 % kruidnootjes, 20 % schuimpjes en 20 % diversen, mits eetbaar en zoet van smaak.

Bij het strooien moet voldoende afstand worden genomen van de aanwezigen teneinde ernstige verwondingen te voorkomen. Het werpen van het stroigoed moet op een boogvormige wijze plaatsvinden. Het frontaal en in een rechte lijn werpen van het stroigoed is niet toegelaten.

In de periode na de intocht tot en met het heerlijk avondje op 5 december moet driemaal per week worden gestofzuigd en/of gedweild. Zo kan binnenshuis zonder hygiënische bezwaren de traditie van het strooien naar hartenlust plaatsvinden.

10.5.2 Persoonlijk worden toegesproken door Sint-Nicolaas

Indien men persoonlijk wordt toegesproken door Sint-Nicolaas moeten de volgende voorschriften in acht worden genomen:

- a) men is immer beleefd tegen Sint-Nicolaas;
- b) zinspelingen op de authenticiteit van Sint-Nicolaas zijn niet toegelaten;
- c) weerspreken van de bevindingen van Sint-Nicolaas is niet toegelaten;
- d) in voorkomend geval belooft men Sint-Nicolaas het ongewenste gedrag te zullen wijzigen;
- e) men bedankt te allen tijde Sint-Nicolaas voor zijn wijze raadgevingen, eventuele clementie en mogelijke geschenk;
- f) men toont ten principale een grote vrees naar Spanje te worden meegenomen, zelfs al heeft men zelf hieromtrent een positieve attitude wegens het warmere Spaanse klimaat.

10.5.3 Het contact van Sint-Nicolaas met kinderen tot en met 7 jaar

Indien een kind tot en met 7 jaar door Sint-Nicolaas wordt uitgenodigd hem dan wel een hand te geven dan wel een lied ten gehore te brengen, moet door de ouders volledige en onvoorwaardelijke medewerking worden verleend. Verzoeken van ouders die er zelf op aandringen dat hun kinderen zich bij Sint-Nicolaas vervoegen moeten door Sint-Nicolaas resoluut worden geweigerd. Sint-Nicolaas bepaalt zelf wie hij wenst toe te spreken en handelt voorts met wijs inzicht ten aanzien van de opvoedkundige waarde voor het kind.

Indien een kind angstig is of de neiging heeft tot een huilbui vanwege het zalige geluk dat een persoonlijk bezoek van Sint-Nicolaas met zich meebrengt, moet het desbetreffende kind bij voorkeur met rust worden gelaten, teneinde het de kans te geven zelfstandig deze ervaring te verwerken. Het persoonlijk toestoppen van strooigoed door Zwarte Piet moet in dergelijke emotionele situaties worden vermeden, daar dit in vele gevallen een averechts effect heeft.

10.5.4 Uitdelen en in ontvangst nemen van de pakjes

10.5.4.1 Uitpakken en bedanken

Elk geschenk moet met de nodige omzichtigheid worden uitgepakt. Voor ieder geschenk wordt de Sint bedankt, ook indien hij niet persoonlijk aanwezig is. In het algemeen is het in dat laatste geval voldoende zich te richten in het luchtledige dan wel in de richting van een eventuele verwarmingsbron; indien er een keuze aanwezig is bij voorkeur een open haard.

10.5.4.2 Waardering

Kleine geschenken verdienen dezelfde waardering als grote geschenken. Ook voor de ontvangst van chocoladeletters moet, zelfs als men al een hele stapel heeft ontvangen, met hetzelfde enthousiasme als voor overige geschenken worden bedankt.

10.5.4.3 Gelijktijdigheid

Er wordt slechts één pakje tegelijk uitgepakt. Het gelijktijdig uitpakken van meer geschenken is niet toegelaten.

10.5.4.4 Liederen en muziek

Tijdens het Heerlijk Avondje is uitsluitend het ten gehore brengen van de alom bekende Sint-Nicolaas-liederen toegelaten.

10.5.5 Eten en drinken

Bij voorkeur beperkt men zich tijdens het Heerlijk Avondje tot zoete gerechten. In aanmerking komt het gebruik van:

- a) anijs- en/of chocolademelk;
- b) banketletter;
- c) bisschopswijn, met mate, en uitsluitend voor personen ouder dan 18 jaar;
- d) borstplaat;
- e) pepernoten;
- f) schuimfiguren;
- g) suikergoed en marsepein.

Sint-Nicolaas wordt nimmer iets te eten aangeboden; Sint-Nicolaas is strikt op dieet. Ook het aanbieden van dranken moet worden vermeden. Alcoholhoudende drank is in het geheel niet toegelaten.

10.6 Gedichten

10.6.1 Inhoud

In een Sinterklaasgedicht worden de minder gunstige eigenschappen van de ontvanger op vriendelijke wijze uitgelicht. Sinterklaasgedichten behoren persoonlijk te worden gemaakt. Hulp van derden is niet toegelaten.

10.6.2 Originaliteit

Op internet zijn talloze hulpmiddelen te vinden, veelal gedichtengenerator geheten. Deze onlinemiddelen mogen slechts worden gebruikt door hen die absoluut niet zijn gezegend met creatieve genen.

10.6.3 Lees- en vindbaarheid

Gedichten moeten in een voldoende groot lettertype zijn opgesteld om leesbaar te zijn. Een getypt gedicht heeft de voorkeur, in verband met de anonimiteit van de Concept-Piet die het gedicht waarschijnlijk voor Sint-Nicolaas heeft geschreven.

Gedichten moeten voldoende stevig zijn bevestigd aan het geschenk waarop zij betrekking hebben. Eventuele aanwijzingen door de overige aanwezigen met betrekking tot de vermoedelijke inhoud moeten zoveel mogelijk worden vermeden.

Gedichten moeten met luide stem duidelijk worden voorgelezen. Het overslaan van de geadresseerde onwelgevallige passages is niet toegelaten.

Eventuele muziek moet tijdens het voorlezen van gedichten worden uitgeschakeld.

10.7 Surprises

10.7.1 Thema en materialen

Surprises hebben bij voorkeur een thema. Het uitsluitend verpakken van het geschenk in voorhanden zijnde kartonnen dozen met krantensnippers teneinde eindelijk eens van dit afval te worden verlost en zonder dat dit enig verband heeft met de inhoud van het gedicht moet worden vermeden.

Bij het gebruik van materialen in een surprise behoort bij voorkeur geen gebruik te worden gemaakt van herkenbare materialen, zoals lokale kranten, die de producent van de surprise kunnen identificeren.

Het toe te passen cadeaupapier voor zowel pakjes als surprises moet zijn gemaakt van gerecycled papier en louter voorstellingen weergeven die direct of indirect op Pakjesavond betrekking hebben.

10.7.2 Ontmantelen

Het uitpakken behoort met normaal in het huishouden aanwezig gereedschap mogelijk te zijn. Het noodzakelijk gebruik van elektrisch gereedschap voor het ontmantelen van de surprise is niet toegelaten. Bijvoorbeeld ingieten van het geschenk in gewapend beton en het daarbij noodzakelijk gebruik van een pneumatische boorhamer is niet toegelaten.

Suggesties hoe te handelen bij het uitpakken door de overige aanwezigen behoren te worden beperkt tot praktische aanwijzingen en zich niet te richten op plaats en positie van eventuele geschenken, tenzij er meer geschenken in de surprise aanwezig zijn en de uitpakker op het punt staat de restanten van de surprise terzijde te leggen.

Eventuele schade aan kleding, meubelen, vloerbekleding en overige aanwezigen veroorzaakt door de uitpakker van de surprise behoort te worden vergoed door de ontvanger van het geschenk. Bij grove opzet en zogenoemde voorbedachte rade behoort Sint-Nicolaas de ontstane schade te vergoeden.

10.8 Sinterklaasspellen

De traditie 'het zetten van de schoen' is volgens 10.1.1 uitsluitend voorbehouden aan minderjarigen. Teneinde meerderjarigen niet geheel uit te sluiten van de mogelijkheid tot het ontvangen van cadeautjes buiten Pakjesavond zijn zogeheten 'Sinterklaasspellen', veelal uitgevoerd met dobbelsteen, toegelaten. Ten aanzien van de tijdsperiode gelden dezelfde eisen als voor 'het zetten van de schoen'.

11 Kwaliteitsborging en Classificatie Hulppersoneel

11.1 Kwaliteitsborging

Hoewel Sint-Nicolaas uniek en enig in zijn soort is, reeds eeuwen meegaat, en een heilige is en dus onsterfelijk, kan, gezien de omvang van de doelgroep en de gelijktijdigheid van de viering van het Heerlijk Avondje (zie ook hoofdstuk 6) in sommige gevallen voor een persoonlijk bezoek van Sint-Nicolaas een beroep worden gedaan op een 'look-a-like' van zowel Sint-Nicolaas als Zwarte Piet, hierna respectievelijk te noemen 'HulpSinterklaas' en 'HulpPiet'. Sint-Nicolaas kan tenslotte fysiek niet overal gelijktijdig verschijnen.

Voor kinderen tot en met 7 jaar behoort hiermee uiterst zorgvuldig te worden omgegaan daar het verschijnen van Sint-Nicolaas en Zwarte Piet zelf op het Heerlijk Avondje enerzijds een hoogtepunt in hun leven dan wel anderzijds een dieptraumatische ervaring kan betekenen. Voorts kunnen jonge kinderen zich, gegeven hun beperkte levenservaring, veelal niet voorstellen dat Sint-Nicolaas en Zwarte Piet niet overal tegelijk kunnen zijn; veelal wordt dat toegeschreven aan de wonderbare verplaatsingscapaciteiten van de schimmel (het paard) van Sint-Nicolaas.

Desondanks is het gebruik van HulpSinterklazen en HulpPieten, in het kader van het voor een breed publiek levend houden van de Sint-Nicolaastraditie, soms onvermijdbaar.

Hetgeen van toepassing is op Sint-Nicolaas geldt in mindere mate voor Zwarte Piet, daar er van Zwarte Piet meer exemplaren geacht worden te bestaan. Bovendien ontbreekt bij deze functionaris de heilige status. Derhalve zal een deel van de groep van Zwarte Pieten mogelijk als ingehuurd personeel kunnen optreden in het gevolg van Sint-Nicolaas. Desalniettemin gelden ook voor Zwarte Pieten in een hulpstatus de hierna te noemen voorschriften.

11.2 Optreden

Voor het optreden van HulpSinterklazen en HulpPieten gelden de volgende eisen.

- HulpSinterklazen en HulpPieten conformeren zich aan de inhoud van NEN 0512 en voldoen ten minste aan de waarborgen als genoemd in 8.1, 8.2 en 9.1 van deze norm.
- Sint-Nicolaas en Zwarte Piet treden immer gelijktijdig op. Derhalve is het ook De HulpSinterklaas en HulpPiet niet toegelaten alleen op te treden.
- Ten minste één HulpPiet behoort de HulpSinterklaas te vergezellen, een groter aantal is toegelaten.
- Omdat Sint-Nicolaas alles kan heeft hij de Nederlandse taal geleerd en spreekt hij Algemeen Beschaafd Nederlands, hierna te noemen ABN; HulpSinterklazen behoren derhalve ABN te spreken en geen dialect, aangezien dit hen veelal herkenbaar maakt als lokale imitatie.
- Voor de uitspraak van HulpPieten kan een uitzondering worden gemaakt, daar Pieten verondersteld worden zich aan te passen aan het publiek waar zij mee dolen.
- HulpSinterklazen en HulpPieten verschijnen op het Heerlijk Avondje niet opnieuw ten tonele in een andere gedaante.

Indien gebruik wordt gemaakt van een Hulppaard behoort dit paard over voldoende slipvaste hoeven te beschikken teneinde voldoende houvast te waarborgen bij het betreden van daken, alsmede voldoende stressbestendigheid bij het verschijnen in grote menigten. Het eigen paard van Sint-Nicolaas voldoet reeds aan deze eisen.

11.3 Classificatie

Voor het optreden van HulpSinterklazen en HulpPieten die voldoen aan de eisen van 11.2 geldt voorts de onderstaande classificatie. Voor de leesbaarheid worden in onderstaande bepalingen de termen 'HulpSinterklaas' en 'HulpPiet' gelijkgesteld met 'Sint-Nicolaas' resp. 'Zwarte Piet'.

Vraag bij afspraken voor bezoeken van HulpSinterklazen en HulpPieten dan ook naar hun classificatie. Voor waarborging van de authenticiteit van Sint-Nicolaas is bij huisbezoeken klasse 1 noodzakelijk.

Klasse 1

- a) Sint-Nicolaas en Zwarte Piet hebben kennis van de inhoud van NEN 0512.
- b) Sint-Nicolaas beschikt over ervaring in het berijden van een paard.

- c) Sint-Nicolaas verschijnt op een paard.
- d) Sint-Nicolaas brengt een bezoek van ten minste 30 min.
- e) Sint-Nicolaas spreekt aanwezigen persoonlijk toe uit zijn Grote Boek.
- f) Sint-Nicolaas beschikt over de juiste leeftijds- en waardigheidskenmerken.

OPMERKING Leeftijds- en waardigheidskenmerken: beschikt over een zware stem en de nodige rimpels in het gelaat en is derhalve ten minste 40 jaar of ouder. Heeft een lengte van ten minste 1.70 m (zonder mijter gemeten).

Klasse 2

- Sint-Nicolaas en Zwarte Piet voldoen aan 1a en ten minste vier van de criteria 1b t.m. 1f, met dien verstande dat indien aan 1c wordt voldaan tevens moet zijn voldaan aan 1b.

Klasse 3

- Sint-Nicolaas en Zwarte Piet voldoen aan 1a en ten minste drie van de criteria 1b t.m. 1f, met dien verstande dat indien aan 1c wordt voldaan tevens moet zijn voldaan aan 1b.

Klasse 4

- Sint-Nicolaas en Zwarte Piet voldoen aan 1a en ten minste twee van de criteria 1b t.m. 1f, met dien verstande dat indien aan 1c wordt voldaan tevens moet zijn voldaan aan 1b.

Klasse 5

- Sint-Nicolaas en Zwarte Piet voldoen uitsluitend aan 1a.

12 Handelingsvoorschriften bij geloofwaardigheidsclamateiten

12.1 Het in ongerede raken van de baard

Indien de baard in het ongerede dreigt te raken wendt Sint-Nicolaas een ernstige opkomende hoestbui voor en spoedt zich met de hand voor de mond naar een aangrenzende ruimte waar hij uit het zicht is van zijn publiek en waar Zwarte Piet hem zal helpen zijn hoestbui tot bedaren te brengen. Mocht het kwaad reeds in zijn volledigheid zijn geschied, beschouw het dan als een wonder van Sint-Nicolaas en handel daarnaar door de baard diverse malen op en af te zetten; Sint-Nicolaas is niet voor niets een heilige.

12.2 Het in ongerede raken van mijter en haardos

Een verwijzing naar een baroktijdperk waarin het dragen van pruiken voor hoogwaardigheidsbekleders gewoonte was ligt hier voor de hand.

12.3 Het van het paard neerstorten

Sint-Nicolaas is ook de jongste niet meer. Indien het een bruin paard betreft: dit is niet het eigen paard van Sint-Nicolaas en derhalve niet gewend aan zijn rijstijl. Indien Sint-Nicolaas ter plekke aan zijn val van het paard lijkt te zijn overleden: "Sint-Nicolaas is een heilige en onsterfelijk. Volgend jaar zal hij er weer zijn."

12.4 Herkenning van kledingstukken

De uitleg dat Sint-Nicolaas soms bepaalde kledingstukken koopt in de winkel van gewone mensen is voldoende.

NEN

Postbus 5059
2600 GB Delft

Vlinderweg 6
2623 AX Delft

T (015) 2 690 390

info@nen.nl
www.nen.nl